Uniwersytet Gdański

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Wstęp do pradziejów powszechnych - wykład, PG_00200153		
Kierunek studiów	Archeologia (O)		
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu	2026/2027
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć	Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji	na uczelni
Rok studiów	1	Język wykładowy	polski
Semestr studiów	1	Liczba punktów ECTS	2.0
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia	egzamin
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Historyczny -> Instytut Archeologii		
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr Andrzej Kasprzak	
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu	dr Andrzej Kasprzak	

Formy zajęć

Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30

W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0

Aktywność studenta i liczba godzin pracy

Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów	Udział w konsultacjach	Praca własna studenta	RAZEM
Liczba godzin pracy studenta	30	2.0	18.0	50

Cel przedmiotu

Wstępne zapoznanie studenta ze schematem pradziejów w wymiarze ogólnoeuropejskim i dla terenów ziem Polski.

Efekty uczenia się przedmiotu

Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
[ARCHL3_U08] Potrafi samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie	Potrafi samodzielnie planować i realizować własną naukę pradziejów pod kątem wyboru przyszłych zainteresowań/ specjalizacji badawczej na kierunku archeologia.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[ARCHL3_K01] Jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści	Jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy z zakresu pradziejów ziem polskich i Europy. Jest w stanie zweryfikować nowo nabytą wiedzę z tego zakresu.	[SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[ARCHL3_W01] Zna i rozumie wybrane fakty, obiekty i zjawiska z zakresu archeologii oraz ujęcia teoretyczne służące wyjaśnianiu zależności między nimi. Posiada uporządkowaną wiedzę ogólną z zakresu nauk humanistycznych	Zna i rozumie ogólny schemat podziału pradziejów i podstawowe charakterystyki poszczególnych jednostek (epoki, kultury - zasięg, datowanie, wyznaczniki).	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[ARCHL3_W05] Zna główne zagadnienia prahistorii Europy w ujęciu porównawczym	Zna prahistorię porównawczą Europy i Polski. Rozumie różnice pomiędzy poszczególnymi epokami.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny

Treści przedmiotu	Problematyka wykładu Zarys pradziejów Świata, Europy i Polski: antropogeneza i początki kultury człowieka, zmiany gospodarcze i społeczne, wpływ czynników środowiskowych na dynamikę zmian, zapoznanie studentów z podstawowymi kategoriami zabytków przewodnich dla poszczególnych okresów pradziejów 1. Wprowadzenie 2. Chronologia, podział na epoki 3. Antropogeneza 4. Paleolit dolny, środkowy i górny 5. Paleolit schyłkowy i mezolit 6. Neolit Bliski Wschód, neolityzacja Europy 7. Neolit c.d. i eneolit 8. Wczesna epoka brązu 9. Późna epoka brązu i okres halsztacki 10. Okres lateński 11. Źródła pisane dla okresu przedrzymskiego i okresu rzymskiego 12. Kultury młodszego okresu przedrzymskiego 13. Okres rzymski na Pomorzu 14. Okres rzymski w Polsce środkowej i południowej 15. Okres wędrówek ludów i początek wczesnego średniowiecza
Wymagania wstępne i dodatkowe	Podstawowe wiadomości z geografii i historii (najdawniejsze dzieje człowieka i historia starożytna).
Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się	<table><tr><th>Sposób oceniania (składowe)</th><th>Próg zaliczeniowy</th><th>Składowa oceny końcowej</th></tr><tr><td>egzamin (normy zaliczenia zgodne z Regulaminem Studiów UG)</td><td>51.0%</td><td>100.0%</td></tr></table>

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	P. Kaczanowski, J.K. Kozłowski, *Najdawniejsze dzieje ziem polskich*, Wielka historia Polski, t. 1, Kraków 1998. J.K. Kozłowski (red.), *Prehistoria, Encyklopedia historyczna świata*, t. 1, Kraków 1998. J.K. Kozłowski (red.), *Wielka Historia Świata. Świat przed "rewolucją" neolityczną*, Kraków 2004. P. Urbańczyk (red.), *The Past Societies 1-5. Polish lands from the first evidence of human presence to the Early Middle Ages*, Warszawa 2017. J. Wielowiejski (red.), *Prahistoria Ziem Polskich. Tom V: Późny okres lateński i okres rzymski*, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1981.
	Uzupełniająca lista lektur	A. Ciesielska, *Społeczeństwa Europy pradziejowej. Podręcznik dla studentów archeologii i historii*, Poznań 2011. J. Ostoja- Zagórski, *Najstarsze dzieje ziem polskich*, Bydgoszcz 2005. H. Machajewski, *Pomorze Środkowe w okresie rzymskim i we wczesnej fazie okresu wędrówek ludów*, [w:] W. Nowakowski *et al.* (red.), *Goci i ich sąsiedzi na Pomorzu. Materiały z konferencji Goci na Pomorzu Środkowym, Koszalin 2829 października 2005*, Koszalińskie Zeszyty Muzealne, Seria A: Studia Archaeologica Pomeranica, B. II, Koszalin 2006, 35-63. M. Mączyńska, *Światło z popiołu. Wędrówki ludów w Europie w IV i V wieku*, Warszawa 2013. A. Kokowski, *Starożytna Polska. Od trzeciego stulecia przed narodzeniem Chrystusa do schyłku starożytności*, Warszawa 2006.
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	Epoki geologiczne (neogen: miocen, pliocen; czwartorzęd: plejstocen, holocen) i ich datowanie Epoki archeologiczne (kamienia: paleolit, mezolit, neolit; brązu, żelaza) i ich datowanie Początki neolitu naddunajskiego / kultura ceramiki wstęgowej rytej (zasięg, datowanie, główne stanowiska w Polsce, rodzaje osad, podstawowe wytwory, formy i zdobienie ceramiki, główne cechy gospodarki) Kultury archeologiczne na Pomorzu w młodszym okresie przedrzymskim i okresie wpływów rzymskich cechy charakterystyczne (zasięg, obrządek pogrzebowy, chronologia, kultura materialna) Antyczne źródła pisane dotyczące terenów obecnych ziem polskich (Tacyt, Ptolemeusz, Jordanes)	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.